

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra zoologie a rybářství

**Socioekonomický profil zaměstnanců v sektoru produkčního rybářství v
České republice**

Diplomová práce

Autor práce: Václav Šatra

Vedoucí práce: Ing. Miloslav Petrtýl, Ph.D.

2014 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou Diplomovou práci "Socioekonomický profil zaměstnanců v sektoru produkčního rybářství v České republice" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího Diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené Diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28. března 2014

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu práce Ing. Miloslavu Petrtýlovi, Ph.D. za jeho rady a připomínky v průběhu zpracování práce. Dále bych chtěl poděkovat zaměstnancům Rybářství Třeboň za pomoc při sběru dat a za sdílení cenných zkušeností. V neposlední řadě děkuji své rodině za podporu v průběhu celého studia.

Socioekonomický profil zaměstnanců v sektoru produkčního rybářství v České republice

Souhrn

Tato Diplomová se skládá ze dvou částí, kdy se v teoretické části jako první zabývám Operačním programem v Rybářství, který v malé míře také popisuje socioekonomický profil a motivaci produkčních rybářů. Socioekonomický profil zaměstnanců produkčního rybářství popisuje společně s Operačním programem v Rybářství počet zaměstnáváných mužů a žen pracujících v rybářství, míra zvýšení povědomí a aktivitách zaměstnanců v sektoru produkčního rybářství.

Ve druhé teoretické části představuji základní pracovní úkony zaměstnanců, které se provádějí během roku. Popis jednotlivých prací je rozdělen do dvou částí, kdy v první části uvádím průběžné pracovní aktivity zaměstnanců v sektoru produkčního rybářství prováděné během celého roku. Ve druhé části uvádím popis pracovních aktivit, na které potřebuje Rybářství Třeboň sezónní zaměstnance. Mezi tyto pracovní aktivity produkčních rybářů patří podzimní a jarní výlovy ryb, odchyty ryb na plné vodě, prodej a výtěr ryb.

V praktické části Diplomové práce jsou uvedeny výsledky dotazníkového šetření, které jsem získal od produkčních rybářů, kterým jsem osobně předal dotazník. Hlavními otázkami dotazníku bylo jaké je vaše profesní zařazení, věková kategorie, pracovní poměr v sektoru rybářství, jaké druhy ryb nejčastěji chováte a váš celkový názor na rybářství v České republice. Tyto výsledky jsem porovnal s vybranými, již publikovanými pracemi ostatních autorů. Výsledkem Diplomové práce jsou také obsaženy některé názory ze strany produkčních rybářů, zejména na osobním ohodnocení, na zvýšení kvality práce, motivaci zaměstnanců a na míru zaměstnanosti žen v rybářském odvětví.

Klíčová slova: socioekonomický průzkum, dotazníkové šetření, produkční rybolov, operační program, rybářství Třeboň, zaměstnanci

Socio-economic profile of employees in the sector of fisheries production in the Czech Republic

Summary

This diploma is to be composed of two parts, where the theoretical part of the first deal in the Operational Programme Fisheries, to a small extent also describes the socio-economic profile and motivation of production fishermen. Socio-economic profile of employees productive fisheries described together with the Operational Programme in Fisheries zaměstnáných number of men and women working in the fisheries, the rate of increase awareness and activities of employees in the sector of commercial fisheries.

In the second part I introduce the basic theoretical work tasks of employees that are carried out during the year. Description of each work is divided into two parts, the first part, the ongoing activities of employees working in the sector of commercial fisheries carried out during the year. In the second part, the description of work activities, which needs Fisheries Trebon seasonal employees. These work activities include production fishermen autumn and spring harvesting of fish, catches of fish at full water sales and spawning fish.

In the practical part of the thesis presents the results of a questionnaire survey that I received from production fishermen, whom I personally handed the questionnaire. The main questionnaire was what is your professional status, age category, employment in the fisheries sector, what kinds of fish most often behave and your overall opinion on fisheries in the Czech Republic. These results were compared with selected already published works of other authors. The result thesis are also contained some proposals from the production of fishermen, especially on a personal evaluation to improve the quality of work, employee motivation and employment of women in the fisheries sector.

Keywords: socio-economic survey, survey, fisheries production, operational program, Fisheries Trebon, employees

Obsah

1. Úvod	8
2. Cíl práce.....	10
3. Literární rešerše.....	11
3.1 Rybářské odvětví v České republice.....	11
3.2 Přehled provádění OP Rybářství a socioekonomická analýza v sektoru produkčního rybářství podle prioritních os.....	12
3.3 Fyzický pokrok prioritních os.....	14
3.3.1 Prioritní osa 2.....	15
3.3.2 Prioritní osa 3.....	16
3.3.3 Prioritní osa 5.....	19
3.3.4 Další přechodné cíle.....	19
3.4 Zhodnocení kompletnosti a strukturovanosti swot analýzy.....	20
3.4.1 Silné a slabé stránky, ohrožení a příležitosti.....	21
3.4.2 Logická vazba mezi výsledky swot analýzy, globálním cílem a specifickými cíly a opatřeními.....	22
3.5 Rovnost mužů a žen.....	22
3.6 Přehled pracovních činností v rybářské praxi.....	23
3.6.1 Průběžné pracovní aktivity v rybářství.....	24
3.6.2 Sezónní pracovní aktivity v rybářství.....	27
4. Materiál a metodika.....	31
5. Výsledky.....	32
5.1 Věková struktura produkčních rybářů Rybářství Třeboň	32
5.2 Práce v regionu.....	33
5.3 Studium v rybářském oboru.....	34
5.4 Přivedení k rybářské profesi	35
5.5 Uplatnění a pozice v sektoru produkčního rybářství.....	36
5.6 Typ pracovního poměru.....	37
5.7 Produkce ryb.....	38
5.8 Výhody v zaměstnání v sektoru produkčního rybářství.....	39

5.9 Nevýhody v zaměstnání v sektoru produkčního rybářství.....	40
5.10 Hrozby v zaměstnání v sektoru produkčního rybářství.....	41
5.11 Příležitosti v zaměstnání v sektoru produkčního rybářství.....	42
5.12 Připomínky a podněty v zaměstnání v sektoru produkčního rybářství.....	43
6. Diskuze.....	44
7. Závěr	47
Bibliografické údaje.....	48
Seznam příloh.....	51
Seznam zkratk	52
Příloha č. 1 – Socioekonomický profil zaměstnanců v sektoru produkčního rybářství v České republice.....	53

1. Úvod

České rybářství a rybníkářství se může pochlubit dlouhodobou tradicí chovu ryb a spoluvytvářením kulturní krajiny, která je mnohdy více než pětisetletá. Obor disponuje rozsáhlým a uceleným souborem poznatků týkajících se chovu ryb. Jedná se o vlastní technologie chovu ryb, znalosti z etologie a jejich aplikace do hospodaření v souladu s požadavky na kvalitu životního prostředí. V rybnících jsou kromě kapra společně chovány další druhy ryb. To přispívá nejen k celkové lepší ekonomice rybníčního chovu tím, že přináší na trh další druhy ryb, ale působí rovněž na celou rybní obsádku (Mokrý, T., 1935).

V České republice je rybářství součástí zemědělství. Rybářská činnost se řídí podle zákona č.99/2004 Sb., v platném znění, o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství). Rybářství je možné rozdělit na produkční rybářství a na hospodaření ve sportovních rybářských revírech. Hlavní součástí produkčního rybářství je rybníkářství a dále neméně významné pstruhařství, které se zaměřuje na chov lososovitých ryb. Rybníkářství je založeno na uměle vytvořených vodních plochách, které jsou situovány do struktury krajiny, především sahající do venkovských oblastí.

Hlavním úkolem mojí Diplomové práce bylo analyzovat socioekonomický profil a motivaci zaměstnanců pracujících v odvětví produkčního rybářství. Socioekonomický profil zaměstnanců navazuje v malé míře na Operační program v Rybářství.

Operační program Rybářství je doprovázen socioekonomickou analýzou v sektoru produkčního rybářství navazující na předvstupní program SAPARD pro období 2000 – 2003 a následný Operační program Rozvoje venkova a multifunkční zemědělství pro období 2004 – 2006. V těchto dvou programech je rybářství podporováno jako jedno z opatření programu, spolu s podporou věnovanou oblasti investic do zemědělství, zpracování zemědělských produktů, lesního hospodářství, pozemkovým úpravám a rozvoji venkova.

Operační program Rybářství je doprovázen socioekonomickou analýzou v sektoru produkčního rybářství, je v současné době orientovaný pouze na rybářství pro období 2007 – 2014.

Operační program Rybářství a socioekonomická analýza v sektoru produkčního rybářství jsou pro Českou republiku vypracovány na základě nařízení Rady (ES) č.1198/2006 ze dne 27. července 2006 o Evropském rybářském fondu a nařízení Komise (ES) č.498/2007 ze dne 26. března 2007, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) o EFF. Operační program Rybářství a socioekonomická analýza v sektoru produkčního rybářství byl schválen Evropskou komisí 11. prosince 2007. Popis Řídících a kontrolních systémů pro OP Rybářství byl schválen Evropskou komisí dne 25.8.2009. Tím bylo umožněno pro OP Rybářství zahájení průběžného čerpání finančních prostředků z Evropského rybářského fondu.

2. Cíl práce

Cílem práce je analyzovat profil a motivaci zaměstnanců pracujících v odvětví produkčního rybářství.

3. Literární rešerše

3.1 Rybářské odvětví v České republice

V České republice je rybářství součástí zemědělství. Rybářská činnost se řídí podle zákona č.99/2004 Sb., v platném znění, o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství). Rybářství je možné rozdělit na produkční rybářství a na hospodaření ve sportovních rybářských revírech. Hlavní součástí produkčního rybářství je rybníkářství a dále neméně významné pstruhařství, které se zaměřuje na chov lososovitých ryb. Rybníkářství je založeno na uměle vytvořených vodních plochách, které jsou situovány do struktury krajiny, především do venkovských oblastí. V podmínkách vnitrozemského státu plní rybníkářství významné celospolečenské funkce, jako je vodohospodářská, krajinná, kulturní a ochranná. Rybníkářské hospodaření je specifickou formou akvakultury. Jedná se o tradiční oblast zemědělské výroby.

Na území České republiky se nachází více než 24 000 rybníků a vodních nádrží, což představuje 52 000 ha, z toho je 42 000 ha využito k chovu ryb. V rybnících je dosahováno ročního přírůstku v průměru kolem 470 kg ryb/ha. Druhové zastoupení tržních ryb je poměrně stabilní. Kapr se podílí na celkovém objemu chovaných ryb 86 %, býložravé ryby 5 %, ryby lososovité 3,3 %, lín 1,3 %, dravé a ostatní ryby 4,4 %.

Tržní produkce ryb se pohybuje okolo 20,1 tisíc tun. V posledních letech se produkce výrazně nezměnila. Produkce ryb ze speciálních zařízení byla 653 tun. Spotřeba sladkovodních ryb získaných chovem činí přibližně 1,38 kg na osobu/rok. Vývoz živých ryb dosahuje téměř 45% celkové produkce. Hlavním vývozním artiklem je kapr (Kubů, F., 1985). Dovoz živých sladkovodních ryb do ČR byl ve srovnání s vývozem zanedbatelný, představoval 3% vývozu a byl reprezentován pstruhem. Na vlastní rybářskou produkci navazuje zpracování ryb. Ročně se v ČR zpracuje 8-11% tržní produkce sladkovodních ryb.

3.2 Přehled provádění Operačního programu Rybářství a socioekonomická analýza v sektoru produkčního rybářství podle prioritních os

Prioritní osa	Opatření	Název opatření
2	2.1.	Opatření pro produktivní investice
	2.2.	Opatření na ochranu vodního prostředí
	2.3.	Opatření v oblasti zdraví zvířat
	2.4.	Investice do zpracování a uvádění na trh
3	3.1.	Společné činnosti
	3.2.	Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin
	3.3.	Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně
	3.4.	Pilotní projekty
5	5.1.	Technická pomoc

Tabulka č.1 – Osy a opatření OP Rybářství a socioekonomická analýza v sektoru produkčního rybářství

Operační program Rybářství a socioekonomická analýza v sektoru produkčního rybářství je zpracována v souladu se společnou rybářskou politikou a vychází z Národního strategického plánu pro oblast rybářství 2007 – 2014. Operační program Rybářství pokrývá oblasti České republiky, na které se vztahuje cíl Konvergence. Cílem OP Rybářství je vymezit oblasti dotací rybářství v ČR tak, aby přispěl k posílení konkurenceschopnosti jak využíváním tradičních produkčních systémů za použití nejmodernějších technologií, tak k udržení pracovních míst a podílů zaměstnaných žen v oboru rybářství. Zohledňuje také cíl zvýšení spotřeby sladkovodních ryb a výrobků z nich.

Řídícím orgánem OP Rybářství jsou nastavena opatření tak, aby přispěla k naplnění Lisabonské a Göteborgské strategie. V rámci OP Rybářství je implementována prioritní osa 2, 3 a 5 (Ženíšková, H. a Gall, V. (eds.), 2009). Tyto osy jsou dále rozčleněny na jednotlivá opatření.

Opatření 2.1 Je zaměřené na přímou podporu žadatelů při výstavbě, rozšíření či modernizaci rybníků nebo jiných výrobních zařízení a vybavení včetně investic do zařízení, podporujících maloobchodní prodej v hospodářství, která jsou nedílnou součástí akvakulturního hospodářství. U tohoto opatření zaznamenává Řídící orgán OP Rybářství soustavný velký převis poptávky ze strany žadatelů o podporu na projekty zaměřené na zvýšení konkurence schopnosti firem.

Opatření 2.4 podporuje modernizaci stávajících zařízení a zavedení energeticky úsporných a ekologicky šetrných technologií. Dále napomáhá ke zlepšování kvality pracovních podmínek převážně u žen, které tvoří značný podíl pracovníků ve zpracovnách. U tohoto opatření se modernizací provozů daří naplňovat přechodné cíle OP Rybářství.

Opatření 3.1 Přispívá ke zdokonalování odbornosti pracovníků v rybářství, a to zejména vydáním odborných publikací a přípravou konferencí zaměřených na akvakulturu. V roce 2010 byly připraveny podmínky pro poskytnutí dotace na opatření, které podporuje partnerství podniků, škol a vědeckých výzkumných institucí v odvětví rybářství při vývoji nových technologií chovu ryb a vývoji nových výrobků.

Opatření 3.2 Na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin, obnova míst pro tření nebylo spuštěno z důvodu malé absorpční kapacity, jež je závislá i na legislativních omezeních. Na financování projektů podobného charakteru, jeden projekt nad milion Kč se již zaměřuje OP Životní prostředí. V roce 2010 byl poprvé vyhlášen příjem žádostí pro vysazování úhoře říčního, který nemohl být spuštěn z důvodu pozdního schválení plánu pro management úhoře ČR ke dni 28.10.2009. Ze strany žadatelů byl velmi slušný zájem a podařilo se vysadit 1,3 milionu kusů úhořího monté a 75 tisíc kusů rozkrmeného mladého úhoře. Řídící orgán OP Rybářství připravuje dlouhodobý projekt monitoringu úniku úhoře říčního, který přispěje k hodnocení stavu populace úhoře říčního.

Opatření 3.3 Zvyšuje informovanost veřejnosti v návaznosti na požadavky zdravé výživy a zdravého životního stylu ve vztahu k produktům akvakultury.

K celkovému zlepšení obrazu rybníkářství v ČR připsává opatření zaměřené na kampaň podporující konzumaci produktů sladkovodní akvakultury. V roce 2010 byla připravena implementace opatření, která finančně podporuje propagaci akvakultury jako zdroje zdravých potravin a rybníkářství jako tradičního odvětví.

Opatření 3.4 Pilotní projekty jsou zaměřené na povzbuzení inovací v rámci celého rybářského odvětví a na zvýšení inovativního potenciálu produkčních firem. V roce 2010 bylo přijato dalších 13 projektů s vysokou přidanou hodnotou řešení technologických inovací pro celé odvětví. Pro zlepšení environmentálního rozměru odvětví by mělo přispět Opatření na ochranu vodního prostředí. V roce 2009 nebylo toto opatření spuštěno z důvodu nastavování zákonné opory pro zakreslení vodních ploch rybníků do LPIS. Nadále probíhalo složité vyjednávání podmínek k tomuto opatření s orgány ochrany přírody. Vzhledem k legislativním parametrům nastavení způsobilých výdajů a principů kontrol udržitelnosti projektu provedl ŘO OP Rybníkářství průzkum absorpční kapacity mezi rybářskými subjekty. Bohužel výsledky průzkumu naznačují, že se do konce programovacího období nepodaří naplnit ambiciózní cíl objemu podporované vodní plochy.

Opatření 5.1 Technická pomoc podporuje kvalitu řízení OP Rybníkářství a socioekonomickou analýzu v sektoru produkčního rybníkářství, jeho monitorování, hodnocení, kontrolu, publicitu a přípravu na nové programovací období 2014.

3.3 Fyzický pokrok prioritních os

Níže uvedené ukazatele odrážejí pokrok, kterého bylo dosaženo při provádění OP Rybníkářství a socioekonomickou analýzou v sektoru produkčního rybníkářství a prioritních os ve vztahu k jejich konkrétním cílům (Mokrý, T., 1935)

3.3.1 Prioritní osa 2

Ukazatel		2007	2008	2009
Produkce tržních ryb (v tis. Tun)	Dosažené výsledky	-	20,4	20,1
	Cíl	NP	NP	NP
	Výchozí stav	20,4		
Produkce zpracovaných ryb A výrobků z nich (v tis.tun)	Dosažené výsledky	-	4,4	5,1
	Cíl	NP	NP	NP
	Výchozí stav	4,9		
Plocha rybníků Se zlepšeným vodním Prostředím	Dosažené výsledky	-	0	0
	Cíl	NP	NP	NP
	Výchozí stav	0		
Počet zaměstnaných žen V odvětví rybářství	Dosažené výsledky	-	223	224
	Cíl	NP	NP	NP
	Výchozí stav	214		

2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
20,4						20,4
20	NP	NP	NP	NP	20	20
						20,4
5,3						5,3
5,05	NP	NP	NP	NP	5,9	5,9
						4,9
0						0
NP	NP	NP	NP	NP	2200 ha	2200 ha
						0
223						223
NP	NP	NP	NP	NP	280	280
						214

Tabulka č. 2 – Prioritní osa 2

Ukazatel: Produkce tržních ryb – každý rok dochází ke zvýšení produkce o 0,3 tisíc tun ve srovnání s rokem 2009. Produkce tržních ryb se z dlouhodobého hlediska pohybuje okolo 20 tisíc tun a ze zvýšené hodnoty je možné, že jde o mírně rostoucí trend.

V ukazateli je kromě celoroční produkce tržních ryb zohledněn i počáteční stav (zásoby z minulého roku), objem importovaných tržních ryb a ztráty, což představuje celkovou bilanci (včetně konečné zásoby živých ryb).

Ukazatel: Produkce zpracovaných ryb a výrobků z nich – hodnota indikátoru zahrnuje produkci sladkovodních i mořských zpracovaných ryb. Jedná se každý rok o zvýšení o 0,2 tisíc tun. Růst produkce a zvýšený zájem o zpracované ryby zejména v letním období významně ovlivnila propagační kampaň Ryba domácí. V rámci této kampaně jsou pořádány akce za účelem podpory spotřeby a konzumace sladkovodních ryb.

Ukazatel: Plocha rybníků se zlepšeným vodním prostředím – v průběhu roku 2009 byla ŘO Rybářství a socioekonomickou analýzou v sektoru produkčního rybářství započata příprava Pravidel k opatření 2.2. Opatření na ochranu vodního prostředí. K implementaci bylo zapotřebí zákonné opory pro zakreslení vodních ploch rybníků do LPIS. V září 2009 byla schválena novela zákona č.252/1997Sb., o zemědělství, která toto umožňuje. Samotný proces však představoval složité vyjednání podmínek s orgány ochrany přírody. V termínu 2.-31. července 2010 proběhl průzkum absorpční kapacity opatření 2.2. Odpovědělo tehdy 16 rybářských sektorů, z nichž 9 projevilo zájem podat Žádost o dotaci na 117 rybníků o katastrální výměře 278 ha.

Ukazatel: Počet zaměstnaných žen v produkčním rybářství – v oblasti akvakultury je zaměstnáno 1428 pracovníků, z nichž bylo 223 žen a 1205 mužů. Počet zaměstnanců v sektoru produkčního rybářství mírně každým rokem narůstá. Pokles zaměstnaných žen je dán skutečností, že práce v sektoru produkčního rybářství je fyzicky náročná a ženy jsou tedy zaměstnány zejména ve zpracovných nebo administrativních úsecích.

3.3.2 Prioritní osa 3

Ukazatel: Zvýšení přidané hodnoty – dle zákona č.280/2009 Sb., daňový řád, velké procento žadatelů účetně uzavírá rok až 6 měsíců po uplynutí zdaňovacího období.

Proto přidanou hodnotu není možné vykázat na uzavřený kalendářní rok. Nasbíraný vzorek žadatelů, kteří účetnictví již mají uzavřeno, by měl velmi nízkou vypovídající hodnotu a statisticky by významně ovlivnil počet přidané hodnoty. Hodnota by byla zcela nerelevantní, proto bude ukazatel zvýšení přidané hodnoty prezentován ŘO OP Rybářství na Výročním jednání, které se uskutečňuje vždy na podzim.

Ukazatel: Spotřeby sladkovodních ryb v kg/obyvatele za rok – nárůst spotřeby sladkovodních ryb na 1,42 kg/obyvatele/rok oproti minulým rokům je důsledkem zvýšení celoročního zájmu spotřebitelů o zpracované ryby a výrobky z nich. Tento zájem je podpořen reklamní kampaní Ryba domácí, především v populárních kulinářských pořadech tuzemských televizních a rozhlasových stanic, které se problematice využití sladkovodních ryb a rybích výrobků v kuchyni věnují v rámci projektu Ryba domácí. Spotřeba sladkovodních ryb se oproti minulým rokům zvýšila o 0,05 kg/obyvatele/rok. Přechodná cílová hodnota pro zvýšení spotřeby 0,05 kg/obyvatele/rok oproti hodnotě výchozího roku nebyla zatím ještě naplněna o 0,03 kg/obyvatele/rok, ale na základě rostoucího trendu spotřeby sladkovodních ryb je předpokládáno naplnění cíle v roce 2015.

Ukazatel: Počet projektů na zarybnění druhů ryb dle legislativy EU – ukazatel se vztahuje k opatření 3.2. Opatření na ochranu vodních živočichů a rostlin, záměr vysazování úhoře říčního. Toto opatření bylo spuštěno v 6.kole příjmu žádostí o dotaci v roce 2010. Vydáno bylo 43 rozhodnutí o poskytnutí dotace, ale žádný projekt nebyl předfinancován během roku 2010. Již nyní je zřejmé, že cílový ukazatel roku 2015 bude naplněn a vysoce překročen projekty, které budou předfinancovány počátkem každého roku.

Ukazatel: Počet projektů na zvyšování odborných znalostí – vztahuje se k opatření 3.1. Společné činnosti, záměr zdokonalování odbornosti pracovníků v odvětví rybářství. Toto opatření bylo spuštěno v roce 2009 ve 2. kole a v roce 2010 v 5. a 6. kole příjmu žádostí. Celkem bylo vydáno 19 rozhodnutí o poskytnutí dotace. V roce 2010 byly předfinancovány 2 projekty. Předpokladem je naplnění cílové hodnoty roku 2015.

Ukazatel: Počet projektů testovaných technologických postupů – vztahuje se k opatření 3.4. Pilotní projekty. V tomto opatření bylo vydáno 11 rozhodnutí o poskytnutí dotace, ale žádný projekt nebyl předfinancován během roku 2010. První žádosti o platbu s technickými zprávami byly předloženy v listopadu 2010. ŘO OP Rybářství a socioekonomická analýza v sektoru produkčního rybářství na základě výběrového řízení uzavřel v prosinci 2010 rámcovou smlouvu se třemi dodavateli, kteří budou zajišťovat odborné posouzení technických zpráv. První posouzení proběhlo začátkem roku 2011. V současné době tedy lze očekávat splnění cílové hodnoty pro rok 2015 a její překročení.

Ukazatel		2007	2008	2009
Zvýšení přidané Hodnoty (v %)	Dosažené výsledky	-	-	-
	Cíl	NP	NP	NP
	Výchozí stav	0	-	-
Spotřeba sladkovodních Ryb (v kg/obyvatele za rok)	Dosažené výsledky	-	1,32	1,37
	Cíl	NP	NP	NP
	Výchozí stav	1,4	-	-
Počet projektů na Zarybnění druhy ryb Dle legislativy EU	Dosažené výsledky	-	0	0
	Cíl	NP	NP	NP
	Výchozí stav	0	-	-
Počet projektů Na zvyšování odborných Znalostí	Dosažené výsledky	-	0	0
	Cíl	NP	NP	NP
	Výchozí stav	0	-	-
Počet projektů Testovaných Technologických postupů	Dosažené výsledky	-	0	0
	Cíl	NP	NP	NP
	Výchozí stav	0	-	-

2010	2011	2012	2013	2014	2015	Celkem
0						0
1	NP	NP	NP	NP	5	6
-	-	-	-	-	-	0
1,42						1,42
1,45	NP	NP	NP	NP	1,55	1,55
-	-	-	-	-	-	1,4
0						0
NP	NP	NP	NP	NP	5	5
-	-	-	-	-	-	0
2						2
NP	NP	NP	NP	NP	7	7
-	-	-	-	-	-	0
0						0
NP	NP	NP	NP	NP	8	8
-	-	-	-	-	-	0

Tabulka č.3 – Prioritní osa 3

3.3.3 Prioritní osa 5

V předchozích výročních zprávách byly do počtu informačních a propagačních akcí zahrnuty pouze předfinancované projekty. Z hlediska komplexnosti a lepší informovanosti o počtu informačních a propagačních akcí jsou ve Výroční zprávě uvedeny všechny akce, které se konaly. V rámci těchto akcí byly distribuovány propagační předměty OP Rybářství a socioekonomické analýzy v sektoru produkčního rybářství.

3.3.4. Další přechodné cíle

Ukazatel: Zvýšení obratu (hodnota produktů kapra obecného uvedeného na trh) – indikátor je stanoven jako součin podílu kapra obecného na tržní produkci (to je 17 746 tun a cena kapra 48,476 Kč/kg).

Ukazatel: Finanční objem podílu projektů s výrobou šetrnou k životnímu prostředí – snížení vlivu činností v odvětví rybářství na životní prostředí a podpora produkčních metod šetrných k životnímu prostředí je sledována u opatření 2.4. Ukazatel je tedy vypočten jako podíl finančního objemu vydaných rozhodnutí o poskytnutí dotace v opatření 2.4. ku vydaným rozhodnutím o poskytnutí dotace na celé prioritní ose 2. Podíl finančního objemu činí 13,95%. Příjem žádostí o poskytnutí dotace lze očekávat, že tento ukazatel bude mít rostoucí tendenci a přiblíží se tak ke stanovené cílové hodnotě v roce 2015.

Ukazatel: Míra zvýšení povědomí o OP Rybářství a jeho aktivitách v sektoru produkčního rybářství – ŘO OP Rybářství a socioekonomické analýzy v sektoru produkčního rybářství provedl dotazníkové šetření ke sběru dat. K distribuci dotazníků oslovil rybářské sektory. Dotazník se skládal z 9 otázek, z nichž dvě poslední byly informativního charakteru. V případě, že respondenti odpověděli alespoň 60% správně, byli klasifikováni, že mají povědomí o OP Rybářství a socioekonomické analýzy v sektoru produkčního rybářství.

Ze zpracovaných dotazníků bylo zjištěno, že 62% respondentů má povědomí o OP Rybářství a socioekonomické analýzy v sektoru produkčního rybářství.

Ukazatel		2006	2008	2009	2010
Zvýšení obratu (hodnota produktů Kapra obecného uvedených na trh)	Dosažené výsledky	-	-	-	860 255 Kč
	Cíl	NP	NP	NP	911 545 Kč
	Výchozí stav	884 995 Kč	-	-	-
Finanční objem podílu projektů S výrobou šetrnou k životnímu prostředí (v %)	Dosažené výsledky	-	-	-	13,95
	Cíl	NP	NP	NP	25
	Výchozí stav	0	-	-	-
Míra zvýšení povědomí O OP Rybářství a jeho aktivitách V sektoru produkčního Rybářství (v %)	Dosažené výsledky	-	-	-	62
	Cíl	NP	NP	NP	60
	Výchozí stav	0	-	-	-

Tabulka č. 4 – Další přechodné cíle

3.4 Zhodnocení kompletnosti a strukturovanosti swot analýzy

Analýza silných, slabých stránek, ohrožení a příležitostí (SWOT analýza) je prvním krokem k definování strategie programu a směřuje k vyjasnění potřeb, které by měly být daným programem řešeny. NR o Evropském rybářském fondu v čl. 20 nehovoří o kompletní SWOT analýze, ale požaduje „Shrnutí situace v oblastech politicky způsobilých pro podporu z hlediska silných a slabých stránek“. Podrobnější požadavky na SWOT analýzu obsahuje Guidelines for Ex-ante Evaluation. Tyto požadavky lze shrnout do následujících bodů:

- SWOT analýza a definice programové strategie je založena na kvantitativních datech a vhodných základních indikátorech. SWOT analýza by měla respektovat určitou systematičnost údajů jak z hlediska jejich agregace, tak i z hlediska jejich bezprostřednosti.
- Kvantifikace silných a slabých stránek, ohrožení a příležitostí umožňuje na jedné straně vyjádřit míru významnosti jednotlivých faktorů a na základě toho stanovit

pořadí z hlediska jejich významu. Je také základem pro definování rozsahu opatření a jejich finanční náročnosti. Bez uvedené kvantifikace nelze objektivně posoudit finanční náročnost jednotlivých opatření.

- Úplnost SWOT analýzy vyžaduje pomocí rozhodovací matice vyhodnotit silné a slabé stránky ve vztahu k ohrožením a příležitostem a na základě tohoto rozhodovacího procesu definovat celkové a specifické cíle.
- V Ex-ante se požaduje úplnost SWOT analýzy, kdy na základě rozhodovací matice jsou definovány celkové a specifické cíle. Přímá návaznost celkových a specifických cílů na SWOT analýzu je zárukou racionálního rozhodování. Úplnou SWOT analýzu neobsahuje ani OP Rybářství a jeho aktivitách v sektoru produkčního rybářství.

3.4.1 Silné a slabé stránky, ohrožení a příležitosti

Analýza stávající situace OP Rybářství a jeho aktivitách v sektoru produkčního rybářství, silné a slabé stránky, ohrožení a příležitosti SWOT analýzy jsou v podstatě identické s kapitolou OP rybářství.

Silné a slabé stránky vycházejí z předcházející analýzy. Také ohrožení odpovídají realitě. Příležitosti však nemají charakter příležitostí, které nabízí vnější prostředí (například nárůst cen mořských ryb), ale spíše připomínají opatření, která je třeba učinit, aby byly oslabeny slabé stránky. Tedy například slabou stránkou je vysoké stáří a opotřebovanost technického zařízení. Opatření by mělo být modernizace technického vybavení. Slabou stránkou je sezónnost trhu a omezený zájem spotřebitelů o ryby a produkty z nich. Opatření by mělo být působit na růst poptávky po sladkovodních rybách (Gall, V. (eds.), 2009).

Z faktického hlediska by bylo vhodné do slabých stránek ještě zařadit úzký sortiment sladkovodních rybích produktů a vyšší spotřebitelskou cenu a vyšší pracnost při kuchyňském zpracování ve srovnání s jinými masnými produkty, které vedou ke zřetelné konkurenční nevýhodě.

3.4.2. Logická vazba mezi výsledky swot analýzy, globálním cílem a specifickými cíli a opatřeními

SWOT analýza není kompletní, chybí analýza rozhodovací matice, která by posoudila vztahy mezi čtyřmi kvadranty matice a na základě toho určila potřeby. Rovněž chybí kvantifikace rozhodujících prvků SWOT analýzy. To neumožňuje stanovit významnost jednotlivých cílů jak z hlediska finančního, tak z hlediska konečných cílů. Tyto prvky by měly být v OP Rybářství a jeho aktivitách v sektoru produkčního rybařství dopracovány.

Shrnutí poznatků SWOT analýzy se zabývá znovu posouzením silných a slabých stránek, ohrožení a příležitostí se snahou vytipovat rozhodující faktory. Shrnutí poznatků SWOT analýzy bohužel nevede k definování hlavních cílů OP Rybářství a jeho aktivitách v sektoru produkčního rybařství.

Následující subkapitola „Hlavní výsledky analýz“ ve své první části znovu oživuje slabé stránky a v druhé části neorganicky navazuje úvahami o podporování jednotlivých opatření OP Rybářství a jeho aktivitách v sektoru produkčního rybařství. Oddíl stavu životního prostředí a výsledky strategického posouzení vlivů na životní prostředí v podstatě představuje souhrn zprávy SEA hodnotitele k OP Rybářství.

Na závěr je třeba konstatovat, že rozsáhlá analýza stávající situace v odvětví rybařství, SWOT analýza a strategické posouzení vlivů na životní prostředí nevyústily ve zdůvodnění hlavních strategických cílů OP Rybářství a jeho aktivitách v sektoru produkčního rybařství.

3.5 Rovnost mužů a žen

V rybařském sektoru bylo v roce 2005 zaměstnáno 1 714 pracovníků, v tom 1 450 mužů a 264 žen. Podíl žen na celkové zaměstnanosti v rybařství je 15,4 %. Příčinou tohoto nízkého počtu žen je značný podíl těžké fyzické práce.

V řadě případů překračuje dovolené limity pro zaměstnání žen. Zaměstnání žen je směřováno do méně fyzicky náročných profesí (zpracovny rybích produktů, práce v řídicích funkcích a doprovodných službách v rybářství).

Dosažení rovnosti mužů a žen při realizaci programu lze rozdělit do dvou částí. První podmínkou vyššího zaměstnání žen je snížení fyzické zátěže pracovníků v rybářství. OP Rybářství toto shodně řeší v opatření 2.1 Investice do produkce akvakultury a opatření 2.4 Investice do zpracování a uvádění na trh.

U opatření 2.1 s tím souvisí předmět dotací výstavba, vybavení nebo modernizace výrobních zařízení a investice související s maloobchodním prodejem. U opatření 2.4 je předmětem dotace rozšíření a modernizace podniků vedoucí ke zlepšení pracovních a bezpečnostních podmínek. U těchto opatření není zahrnuta účinnost a proto navrhujeme pro úroveň results (výstupy) a impacts (dopady) zavést indikátor počet pracovních míst splňujících podmínky pro zaměstnání žen.

Druhá podmínka je spíše subjektivní a spočívá v ochotě zaměstnávat ženy, vytvořit jim stejné pracovní příležitosti vzhledem k jejím schopnostem a kvalifikaci a tomu přiměřenou odměnu.

Tuto podmínku nelze plně zabezpečit OP Rybářství, ale bude velmi záležet na Agrární komoře ČR, Rybářské sdružení České republiky, Českém a moravském rybářském svazu a dalších zájmových organizacích zda bude tato podmínka naplněna. Proto by se tato aktivita měla stát předmětem opatření 3.1 Opatření ve společném zájmu především oblastí nových školicích metod a celoživotního vzdělávání.

3.6 Přehled pracovních činností v rybářské praxi

Rybářství Třeboň je v mysli většiny profesionálních rybářů považováno za střed českého rybníkářství. Je rybářskou organizací s velkou tradicí a místem, kde vyrostlo mnoho rybářů, které působí v mnoha rybářských firem.

Věhlas Třeboně je možno pozorovat u největších odběratelů ryb z Rakouska, Německa, Itálie, Francie, Maďarska, kde si zejména váží velmi dobré kvality treboňských kaprů. Při velké úctě k řadě generací předchozích rybářů na Třeboňsku a jejich vodohospodářských děl, které nám přenechali, si musíme klást otázku: Je tato generace rybářů dobrým nástupcem slavných rybářů a rybníkářů Třeboňska? Stará se dostatečně o svěřené rybníky, stoky a objekty s péčí řádného hospodáře, nebo ne? Myslím si, že ano.

V této organizaci pracuje naprostá většina rybářů s velkým zájmem o práci a jsou odborně velmi zdatní. Na stejných plochách rybníků dosahuje historicky nejlepších výsledků z chovu ryb a velké prostředky vkládá do nutných oprav hrází, výpustí, sádek. Rybářství Třeboň vybudovalo řadu specializovaných objektů pro zajištění chovu ryb. Jedná se zejména o rybí líheň Mokřiny, zpracovnu ryb a sádky Třeboň. Tato zpracovna, jako první v Čechách získala povolení k exportu rybích výrobků do zemí EU.

Značné prostředky byly vynaloženy do údržby Zlaté stoky. Mimo vlastní rybářské výroby umožňuje rybářství také sportovní rybolov. Rybářství Třeboň prošlo velkou zkouškou v období privatizace státního podniku. Rybářství dosahuje skutečně vynikajících výsledků v rybářské praxi, obchodu, ekonomice a má velmi dobré jméno nejen v celé České republice, ale i v Evropě. Důkazem dobrých výsledků, dobrého jména a uznání je, že Rybářství se v roce 1999 zařadilo mezi 100 obdivovaných firem České republiky. Pouze tato rybářská organizace dosáhla, tak vysokého společenského ocenění široké veřejnosti (Hůda, J., 2000).

3.6.1 Průběžné pracovní aktivity v rybářství

Do průběžných aktivit v rybářské praxi musím zahrnout veškeré práce prováděné v rybničním hospodářství. Jsou to práce, které se provádějí během celého roku, tzn. od jara do zimy. Rybniční hospodářství zahrnuje veškeré práce a opatření, která vytvářejí nejlepší životní prostředí pro chované ryby. Konečným cílem je maximální produkce rybího masa na jednotku výrobní plochy.

Přezimování ryb

Hlavním úkolem přezimování je běžné přechovávání ryb přes zimní období. Nazývá se také komorování nebo zimování ryb. Zimování je však termín vhodnější pro meliorační opatření na rybnících. Toto období patří k nejkritičtějším obdobím v životě ryb. Základním předpokladem úspěšného přezimování ryb jsou dobré komorové rybníky (Kubů, F., 1985). Největší pozornost musíme dávat komorování kapřího plůdku, který nejcitlivěji reaguje na změny a zhoršení podmínek prostředí.

Vápnění rybníků

Patří k základním melioračním opatřením, neboť má vliv na podmínky prostředí i tvorbu produkce rybníka. Úprava podmínek prostředí a zlepšení produkčních poměrů vápnění je důležitým předpokladem pro vysoký efekt použité intenzifikace rybníků a dobrý zdravotní stav obsádek. Rybníky se vápní pro zlepšení produkčních faktorů, zrychlení koloběhu látek ve vodě, dodání vápníku jako důležitého biogenu, pro prevenci proti onemocněním a jako dezinfekce rybníka.

Hnojení rybníků

Hnojení rybníků je významným intenzifikačním prostředkem zvyšování produkce rybníků. Hnojením dodáváme včas chybějící biogenní prvky nezbytné pro rozvoj základního produkčního a potravního článku. Stimulací jejího rozvoje se zvýší produkce bezobratlých živočichů sloužící za potravu rybám. Působení biogenů dodávaných do rybníční vody na tvorbu produkce je složitý proces, který je ovlivněn specifikou vodního prostředí. Cílem hnojení rybníků je zabezpečit nejvhodnější koncentraci vápníku, fosforu, draslíku a dusíku v rybníční vodě i půdě (Fišer, Štochl, 1964).

Krmení ryb

Na rybářství Třeboň jsou požadavky zvyšovat současně produkci ryb plným využitím přirozené potravy rybníků za plného využití všech intenzifikačních prostředků, jako meliorací, hnojení, vápnění a krmení ryb. Krmení ryb napomáhá zvyšovat produkci ryb a zlepšovat jakost jejich masa. Je to nejrychlejší způsob, jak zvýšit hektarové přírůstky ryb. Při přikrmování ryb se nejčastěji používají obiloviny (Čítek, J., 1998).

Na výše uvedené pracovní náplně práce Rybářství Třeboň nepotřebuje žádné brigádníky, ale vystačí si samo se svými zaměstnanci. Rybářství Třeboň je rozděleno na ústředí, kde pracuje 5-6 žen, na ekonomickém úseku pracuje 1 žena, ve skladě pracuje 1 žena. Dále je Rybářství Třeboň rozděleno na samostatné rybářské středisko Třeboň. Rybářství Třeboň je ještě rozděleno na další střediska, jako je středisko Rožmberk, v Lomnici nad Lužnicí pracuje 1 žena, v Ponědráži pracuje 1 žena, Chlum u Třeboně, středisko drůbeže zde pracují 3-4 ženy a v neposlední řadě středisko služeb.

V čele každého střediska je vedoucí střediska (správce), pod sebou má 1-2 rybářské techniky. Každé středisko má několik rybářských bašt, kde jsou zaměstnáni 1 baštýř a s ním spolupracující 1-2 rybářští dělníci. Ti právě zajišťují veškeré práce prováděné na rybnících, takže na tyto práce nepotřebují žádné brigádníky, ale zvládnou ji sami.

Dalším pracovním místem, kterým se může Rybářství chlubit, je vlastní zpracovna ryb Třeboň. Na této rybářské zpracovně pracuje 1 údržbář, 2 řidiči nákladních aut. Na zpracovně jsou spíše zaměstnáni rybářské dělnice. Práci rybářských dělnic tam vykonává 6 žen.

		Muži	Ženy
Ředitelství Rybářství Třeboň	Ústředí – Účetní	0	5
	Ústředí – Úklid	0	3
	Ekonomický úsek	0	1
	Sklad	0	1

Střediska rybářství Třeboň		Muži	Ženy
	Třeboň	16	0
	Rožmberk	15	0
	Lomnice nad Lužnicí	17	1
	Ponědraž	14	1
	Chlum u Třeboně	15	0
	Středisko drůbeže	2	3
	Středisko služeb	33	0
	Zpracovna ryb Třeboň	3	6

Rozdělení střediska Třeboň		Muži	Ženy
	Vedoucí střediska	1	0
	Rybářský technik	2	0
	Baštýř	4	0
Rybářský dělník	9	0	

Tabulka č. 5 – Rozdělení a přehled zaměstnanců Rybářství Třeboň

3.6.2 Sezónní pracovní aktivity v rybářství

Do této části patří ostatní práce prováděné v rybničním hospodářství. Jsou to práce, které se provádějí jako sezónní práce prováděné během rybářské sezóny.

Mezi tyto práce patří převážně výlov a výtěr ryb. Rybniční hospodářství zahrnuje všeskové práce a opatření, která vytvářejí nejlepší životní prostředí pro chované ryby. Konečným cílem je maximální produkce rybiho masa na jednotku výrobní plochy.

Výlovy rybníků

Vlastní výlov rybníka je slovení ryb shromážděných v lovišti. Výlovy se člení podle doby to znamená na jarní a pro nám více známé podzimní výlovy, což jsou pro rybáře tzn. žně. Dále se výlovy člení podle způsobu provádění, druhu a stáří lovených ryb. Rybníky se loví v určeném pořadí. Plán výlovů se sestavuje na úrovni rybničního hospodářství střediska. Za jeho správnost zodpovídá vedoucí střediska.

Na úrovni rybářského podniku dochází ke koordinaci plánu a je zpracován souborný plán výlovů. Sledují se hlavně otázky chovatelské, návaznost vodohospodářských otázek mezi dílčími povodími, zabezpečení výlovu pracovníky, dopravními prostředky a ostatním materiálním vybavením. Jsou zde zahrnuty rybníky rozhodující jednak z hlediska výlovů, jednak z hlediska výměry i dosažené produkce (Krupauer, V., 1980).

V plánu výlovu rybníka jsou uvedeny údaje:

- časový termín
- jméno rybníka
- plánový výlov (počet kusů, tuny, druh ryby a stáří)
- potřeba pracovníků
- potřeba dopravních prostředků
- někdy i ostatní materiální zajištění

Plány výlovů středisek a podniků se dávají na vědomí příslušným obecním úřadům, o vypuštění se musí také uvědomit všichni odběratelé vody, kteří mají odběr schválen příslušným vodohospodářským orgánem.

Sestavené plány výlovů rybníků mohou být narušeny hlavně vlivem počasí. Mohou to být náhlé silné srážky, výkyvy teplot. V těchto případech se musí provádět operativní úprava programu výlovů. Z tohoto hlediska je účelné na plán výlovů, který je určen pro veřejnost v závěru na tuto možnost upozornit. Plán výlovů v omezeném rozsahu je vhodné sestavovat i pro menší rybníční soustavy. Bez zajímavosti není i to, že dříve se plán výlovů považoval za důvěrný materiál, nepublikoval se. Sledovalo se tím omezení pytláctví, a to jak při přípravě rybníka k lovu, tak při a po výlovu (Mareš, J., 1983).

Důležitým činitelem pro sestavování plánu výlovů je dlouhodobá praktická znalost vodních i ostatních pramenů, proto se plán sestavuje za aktivní účasti všech technických pracovníků střediska. Vychází se také z plánů výlovů minulých let.

Odlovy ryb na plné vodě

Tento způsob výlovu se od předchozího liší tím, že se z rybníka nevypouští voda a při tom se obvykle část, výjimečně i celá obsádka odloví. V průběhu vegetační seony se odchytávají ryby na plné vodě v měsíčních nebo menších intervalech. Na určených místech se zakrmí před odchylem a po soustředění ryb se provede jejich odchyt na větších rybnících pomocí prubního plotu. Na loď se složí prubní plot, který se při půlkruhovém pohybu lodi kolem prubiště nechává volně sklouznout do vody. Konce plotu přidržují provázky na obou stranách pracovníci, kteří současně přitahují plot ke břehu. Po skončení tahu se provede jadření. Odchycené ryby se zváží, poté se zjistí hmotnost nejméně 100 ks a podle zjištěné kusové hmotnosti se vypočte celkový přírůstek (Dubský, K., 1998).

Prodej ryb

Prodejem ryb se rozumí zhodnocení výsledků chovu na trhu. Za stanovenou cenu a dohodnutých podmínek se realizují tržní ryby pro potřebu domácího i zahraničního trhu.

Výtěr ryb (na příkladu kapra obecného)

Kapr obecný se rozmnožuje v České republice od konce dubna do poloviny června. Je to v době, kdy teplota vody se ustálí na 18-20°C. Příznivý teplotní režim urychluje nástup pohlavní zralosti (Smíšek, 1975). Výtěr ryb probíhá na rybářské lihni, která se nachází na třeboňsku.

Pro výše uvedené pracovní úkony zejména výlovy rybníků a prodej ryb před Vánoci jsou pro rybáře tzn. žně. Pro tyto pracovní pozice si rybářství nabírá sezónní dělníky, kteří jim vypomáhají při nárazových pracích. Sezónní brigádníci jsou vlastně dělníci, které si rybářství nabírá už několik let a jsou to stále stejní sezónní zaměstnanci.

Historie budování rybářských bašt také v moderní době určovala počet pracovních míst. Zprvu bylo na rybářských baštách málo stálých rybářských dělníků, většinou to byli jen sezónní zaměstnanci, kteří vypomáhali při výše uvedených nárazových pracích. Sezónní pracovníci byli malorolníci, kteří si práci v rybářství jen přividělávali. Kdo pracoval v rybářství, měl určitý peněžní prospěch a kromě toho byla práce v rybářství jistým oceněním, přispívajícím k lepšímu společenskému postavení. Ve druhé polovině padesátých let tento typ dělníka mizí. Část se natrvalo rozchází s prací pro rybářství a nastupuje do JZD, část naopak přechází do trvalého pracovního poměru ke Státnímu rybářství a tvoří nový kádr pracovníků, existenčně odkázaných na svého zaměstnavatele, od něhož požadují přiměřený výdělek, sociální zabezpečení a v neposlední řadě i získat nabýdku bydlení (Hule, M., 2000).

Na prodej čerstvých ryb na sádkách v Praze Lahovicích se také nabírají sezónní brigádníci, kteří mají smlouvu na 150 hodin. Sádky Lahovice mají díky své sádkovací kapacitě stále přístup k čerstvým rybám. Živé ryby si může zákazník zakoupit přímo na sádkách, nebo využít možnosti objednávky výrobků z ryb s rozvozem po Praze. Zkušené sezónní pracovníci na sádkách živé ryby také opracují a to včetně možnosti porcování na podkovy či filety. Kromě sortimentu ryb aktuálně dostupných na sádkách Lahovice, se zde dají také zakoupit výrobky ze zpracovny ryb v Třeboni. Jedná se především o chlazené vakuované výrobky, uzené ryby a další kapří speciality.

4. Materiál a metodika

Hlavním úkolem a náplní mé Diplomové práce bylo shromáždění dat od subjektů zabývajících se produkčním rybolovem v sektoru produkčního rybářství v České republice specifikované na zaměstnance společnosti a následná analýza a vyhodnocení těchto dat. Na základě rozboru publikovaných prací byl sestaven dotazník, který jsem osobně předal produkčním rybářům. Tento dotazník obsahoval 12 otázek charakteru osobního i z různých okruhů problematiky produkčního rybářství v České republice a byl určen produkčním rybářům Rybářství Třeboň. Tištěné dotazníky byly distribuovány hlavně osobní formou a nebo jsem je rezesílal e-mailem, ale těch bylo jen málo, spíše šlo o osobní předání.

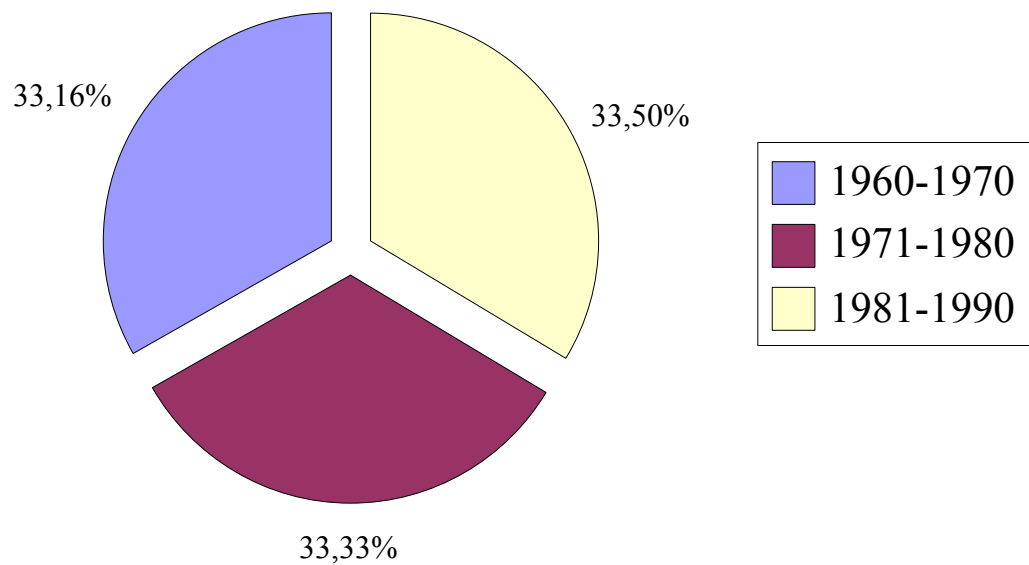
Hlavními otázkami bylo jaké je vaše profesní zařazení, věková kategorie, pracovní poměr v sektoru rybářství, jaké druhy ryb nejčastěji chováte a váš celkový názor na rybářství v České republice. Výsledky dotazníků byly zpracovány na základě získaných odpovědí s využitím programů Microsoft Office 2003, přičemž výsledky jsou zaokrouhleny na celá čísla.

Celkem dotazník vyplnilo 13 produkčních rybářů Rybářství Třeboň a dalších 7 brigádníků, kteří chodí vypomáhat na sezonní práce. Osloveni byly produkční rybáři bez ohledu na pohlaví, věk, pracovní zařazení i postavení ve funkci. Jen pár jedinců z osobních důvodů odmítlo předložený dotazník vyplnit.

5. Výsledky

5.1 Věková struktura produkčních rybářů Rybářství Třeboň

Z výsledků mého dotazníkového šetření vyplývá, že nejvíce zaměstnanců Rybářství Třeboň bylo v letech 1971 - 1980. Z výšečového grafu lze zjistit, že nejvíce 33,50% dotazovaných rybářů je ve věkové kategorii 24 - 33 let, dále 33,33% rybářů v kategorii 34 - 43 let, a v poslední radě 33,16% rybářů v kategoriích 44 – 53 let. Zaměstnanci přijímaní na sezónní práce jsou 3 ve věkové kategorii 24 – 33 let, 3 v letech 34 – 43 let a 1 sezónní zaměstnanec v letech 44 – 53 let.

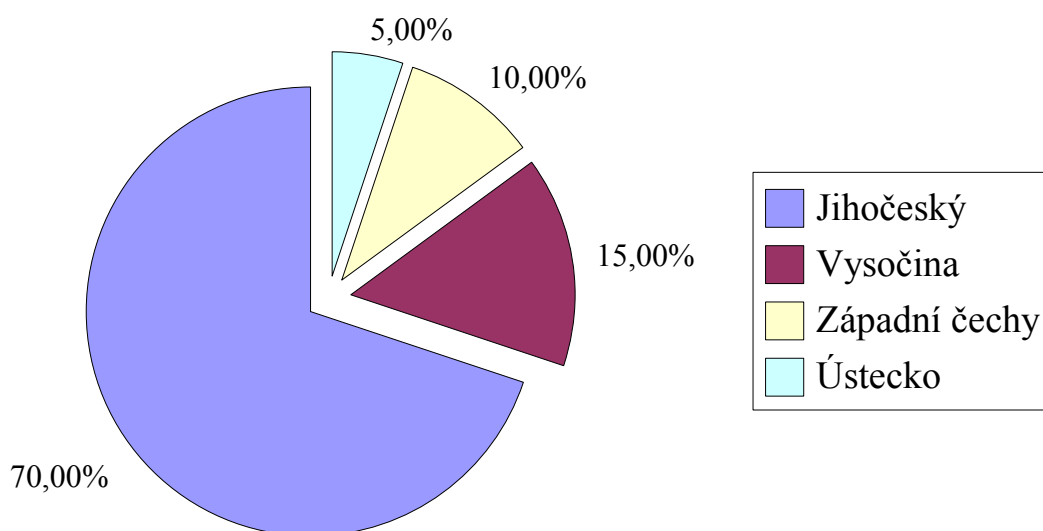

Graf č. 1 - Věková struktura produkčních rybářů Rybářství Třeboň

5.2 Práce v regionu

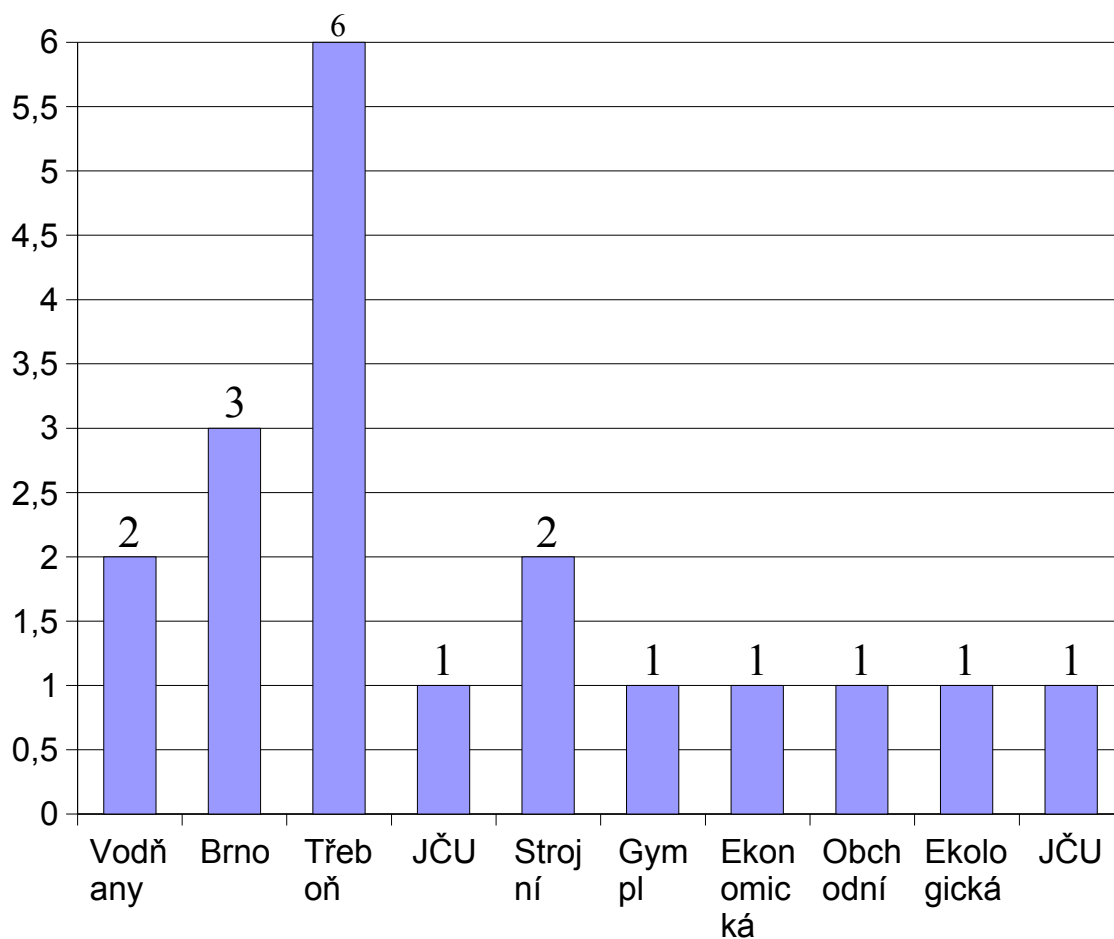
Většina zaměstnanců Rybářství Třeboň pochází z jihočeského regionu, kde současně i pracuje. Z mého dotazníkového šetření vyplývá, že z jihočeského regionu je zastoupeno 70% zaměstnanců. Na druhém místě z 15% jsou zaměstnanci z Vysočiny, 10% zaměstnanců je ze Západočeského kraje, a pouhých 5% je z Ústecka. Sezónní zaměstnanci jsou na tom tak, že 6 zaměstnanců pochází z jihočeského kraje a 1 sezónní zaměstnanec je z Ústecka.

Graf č. 2 – Práce v regionu

5.3 Studium rybářského oboru

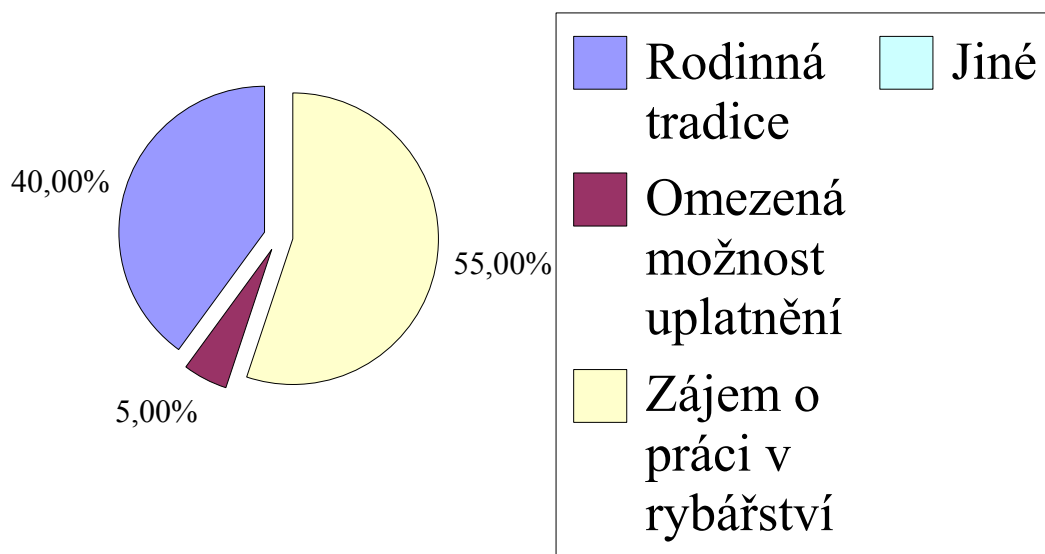
Z mého dotazníkového šetření vyplývá, že 6 zaměstnanců Rybářství Třeboň se vyučilo ve Středním odborném učilišti rybářském v Třeboni, 3 zaměstnanci byly z Vysoké školy rybářské v Brně, 2 zaměstnanci byly ze Střední školy rybářské ve Vodňanech a 1 ze Strojní školy. Sezónní zaměstnanci mají tyto školy 1 absolvent Jihočeské univerzity, 1 z Gymnázia, 1 z Ekonomické školy, 1 z Obchodní školy, 1 z Ekologické školy a 1 měl Strojní školu.

Graf č. 3 – Studium v rybářském oboru

5.4 Motivace pro práci v rybářském sektoru

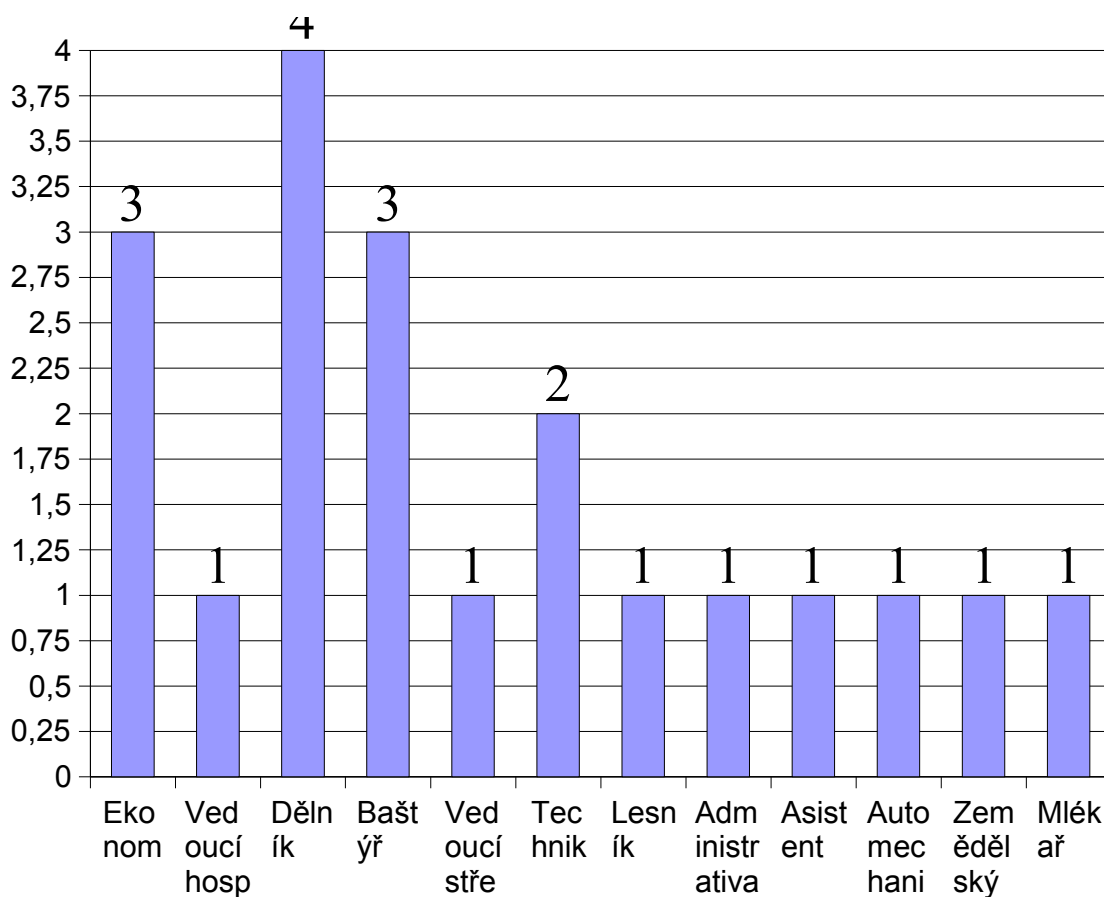
Z mého dotazníkového šetření vyplývá, že 55% zaměstnanců Rybářství Třeboň přivedl k rybářské profesi zájem o práci v rybářství, 40% rodinná tradice a pouhých 5% zaměstnanců přivedla omezená možnost uplatnění v sektoru produkčního rybářství. Všechny sezónní zaměstnance přivedl zájem o práci v rybářství.

Graf č. 4 – Motivace pro práci v rybářském sektoru

5.5 Uplatnění a pozice v sektoru produkčního rybářství

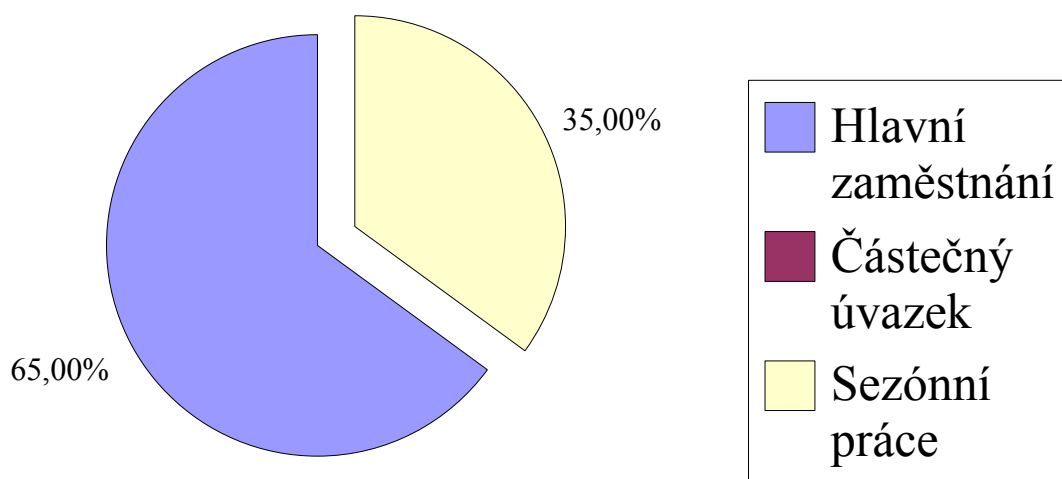
V čele celého rybářského střediska rybářství Třeboň je 1 zaměstnanec na pozici Vedoucího střediska. Z mého dotazníkového šetření vyplývá, že nejvíce obsazených pracovních pozic je na pozici rybářského dělníka a to 4 zaměstnanci, 3 zaměstnanci na pozici baštýř, a 3 zaměstnanci na pozice ekonom, a v neposlední řadě 2 zaměstnanci uplatněné jako rybářský technik. Brigádníci Rybářství Třeboň mají jiné zaměstnání a také jiné uplatnění na trhu práce a to zejména lesník, administrativní činnost, asistent, automechanik, zemědělský inženýr, mlékař a ekonom.

Graf č. 5 – Uplatnění a pozice v sektoru produkčního rybářství

5.6 Typ pracovního poměru

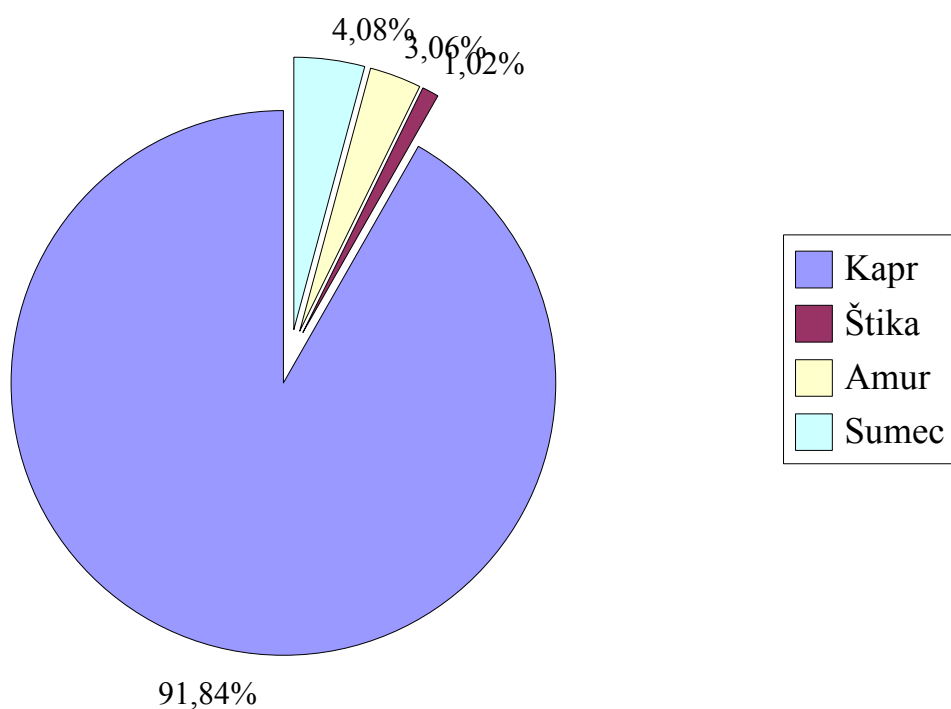
Všichni zaměstnanci rybářství Třeboň jsou zde zaměstnani na hlavní pracovní poměr. Z mého dotazníkového šetření vyplývá, že z oslovených zaměstnanců bylo zjištěno, že je vedeno 65% zaměstnanců na hlavní pracovní poměr, 35% zaměstnanců vedeno jako doplňkové zaměstnání brávané na sezónní práce.

Graf č. 6 – Typ pracovního poměru

5.7 Produkce ryb

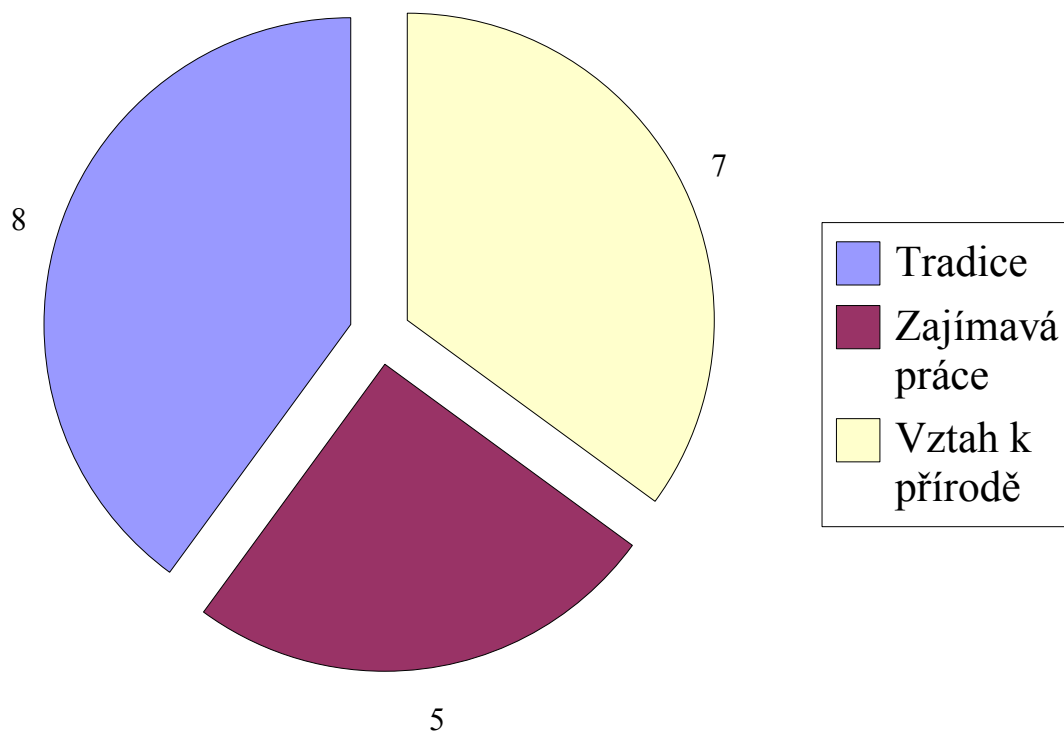
Rybářství Třeboň se nejvíce specializuje na chov kapra obecného, který patří mezi hlavní chovanou rybu, ostatní druhy ryb jsou řazeny do kategorie vedlejší druhy ryb. Sem patří zejména amur bílý, tolstolobik obecný, štika obecná, sumec velký, candát obecný a jiné. Z mého dotazníkového šetření vyplývá, že nejvíce je zastoupen kapr obecný s 91,84%, poté se 4,08% sumec velký, dále se 3,06% amur bílý a v poslední řadě štika obecná se zastoupením 1,02%.

Graf č. 7 – Produkce ryb

5.8 Výhody zaměstnání v sektoru produkčního rybářství

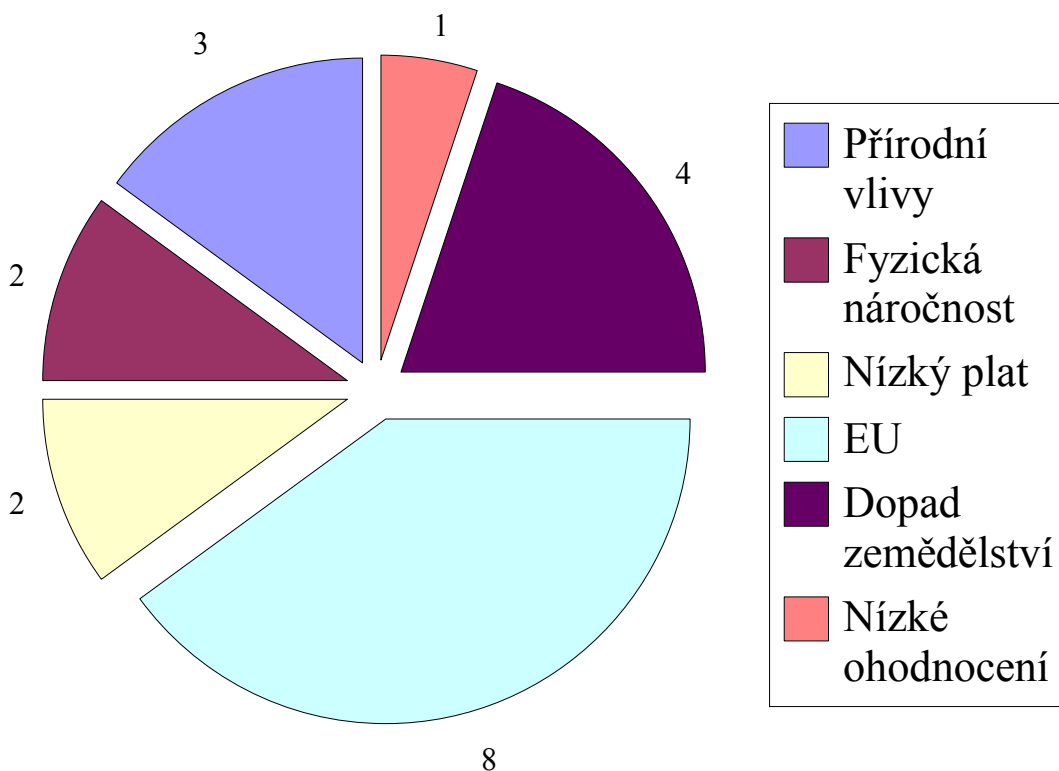
U dotazovaných zaměstnanců Rybářství Třeboň převládá výhoda zaměstnání v sektoru produkčního rybářství v rodinné tradici a to 8 zaměstnanci, 7 zaměstnanců má vztah k přírodě což jsou brigádníci brávaní na sezónní práce, a 5 zaměstnanců přitahuje k této pozici zajímavá práce.

Graf č. 8 – Výhody zaměstnání v sektoru produkčního rybářství

5.9 Nevýhody zaměstnání v sektoru produkčního rybářství

Celkově nejčastější nevýhodou je opatření Evropské Unie (zákaz lovu vyder a kormoránů, atd) s 8 hlasy oslovených v dotazníkovém šetření, dále se 4 hlasy dopady zemědělské výroby.(hnojení, splavování ornice a výluhů z polí do rybníků) 3 zaměstnanci Rybářství Třeboň si myslí, že za to mohou přírodní vlivy, dále 2 a 2 zaměstnanci tvrdí, že v rybářství praxi je velká fyzická náročnost a velice nízký plat, 1 zaměstnanec si myslí, že za to může velice nízké pracovní ohodnocení, mezi které patří plat, stravenky, narok na dovolenou a další benefity a výhody.

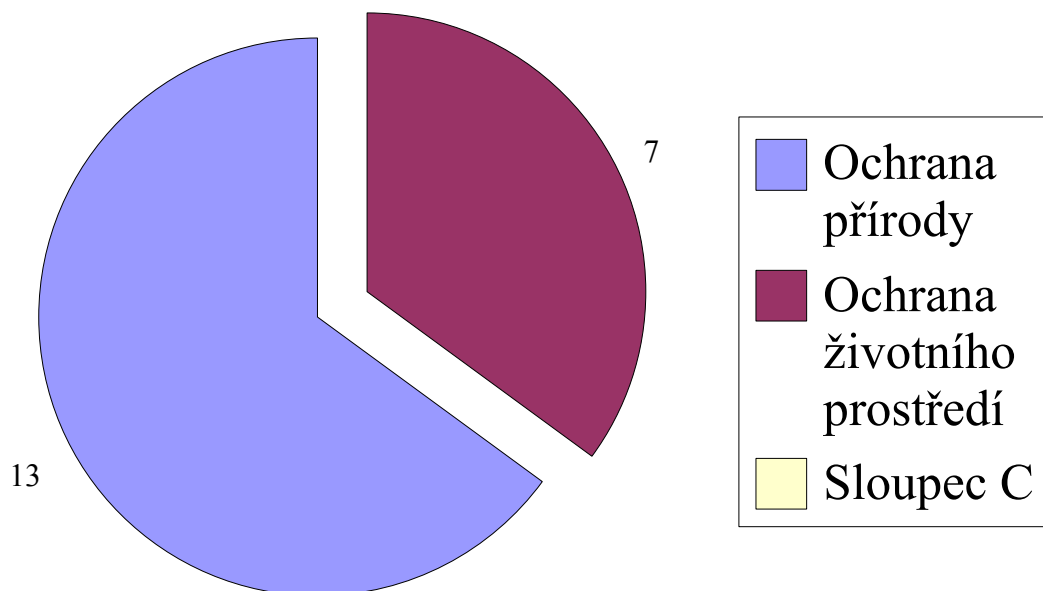

Graf č. 9 – Nevýhody zaměstnání v sektoru produkčního rybářství

5.10 Hrozby v zaměstnání v sektoru produkčního rybářství

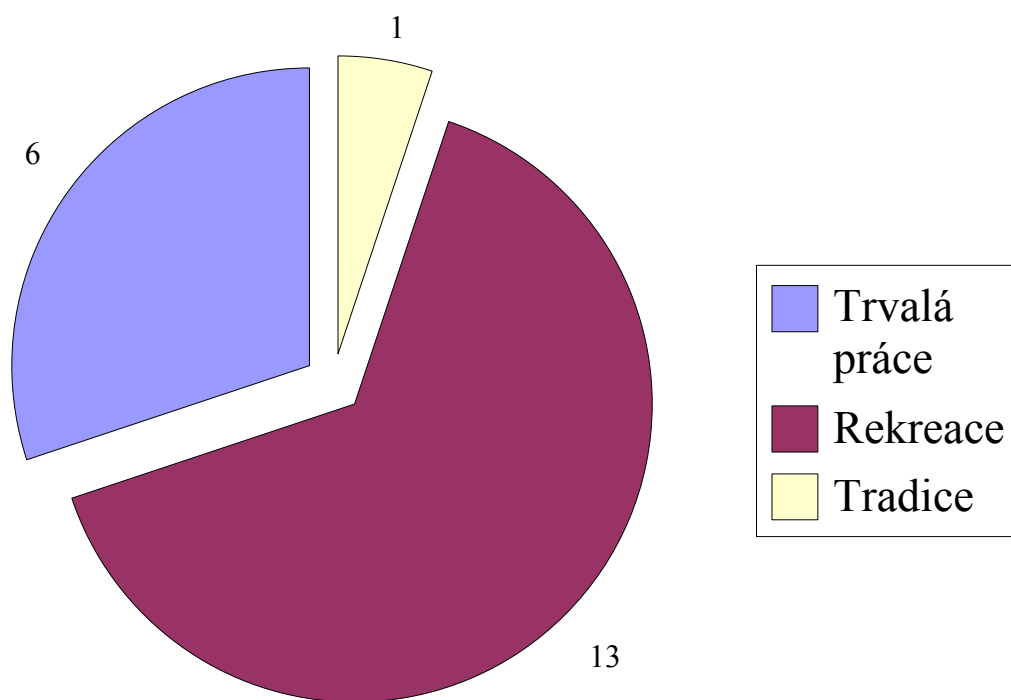
U dotazovaných zaměstnanců Rybářství Třeboň převládá názor, že největší hrozbou jsou ochránci přírody se 13 hlasy, dále ochrana životního prostředí se 7 hlasy. Těchto 7 hlasů bylo od sezónních zaměstnanců, kteří si myslí, že za možnou hrozbu můžeme považovat právě ochranu životního prostředí.

Graf č. 10 – Hrozby v zaměstnání v sektoru produkčního rybářství

5.11 Příležitosti v zaměstnání v sektoru produkčního rybářství

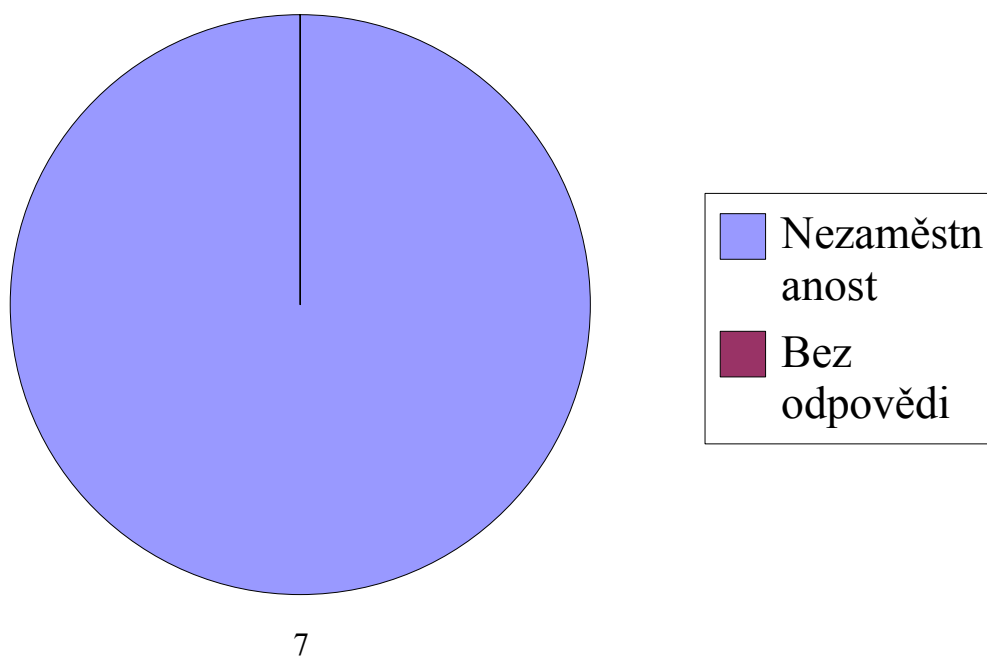
Z mého dotazníkového šetření vyplývá, že oslovení zaměstnanci si myslí, že se 13 hlasy oslovených produkčních rybářů je největší příležitostí rekreace a pobyt v přírodě a u vody, se 6 hlasy by se jednalo o trvalou práci a trvalý pracovní poměr a 1 hlasu se mi dostalo, že se jedná o rodinnou tradici. Sezónní zaměstnanci se shodli na tom, že největší příležitostí je rekreace a pobyt v přírodě a u vody.

Graf č. 11 – Příležitosti v zaměstnání v sektoru produkčního rybářství

5.12 Připomínky a podněty v zaměstnání v sektoru produkčního rybnářství

Z mého dotazníkového šetření vyplývá, to co se týká připomínek a podnětů v zaměstnání v sektoru produkčního rybnářství, tak mi na tuto otázku odpovědělo pouhých 7 zaměstnanců a všichni mi odpověděli, že jde o dlouhodobý a trvalý problém v nezaměstnanosti a malém výběru pracovních míst na trhu práce. Ostatní se k odpovědi této otázky raději vůbec nevyjadřovali.

Graf č. 12 – Připomínky a podněty v zaměstnání v sektoru produkčního rybnářství

6 Diskuse

Z výsledků mého dotazníkového šetření vyplývá, že nejvíce produkčních rybářů Rybářství Třeboň spadá do věkového kategorie 24 - 33 let (33,50% respondentů), druhé nejvyšší zastoupení mají respondenti ve věku 34 - 43 let (33,33% respondentů), třetí místo zaujímají rybáři ve věku 44 – 53 let (33,16% respondentů).

Počet aktivních produkčních rybářů v jednotlivých věkových intervalech se nemění a zůstává skoro stejný až do předdůchodového věku. Přitom celkové věkové rozpětí všech rybářů pracujících na Rybářství Třeboň je věku od 24 do 63 let, takže průměrný věk v tomto rozpětí je 44 let. V porovnání s podobnými studii z předchozích let můžeme usuzovat, že rybářská populace stárne a jsou velmi málo přijímané mladé pracovní síly. Toto je ve shodě s dříve dosaženými výsledky (Spurný a kol., 2009), kde se uvádí jako nejpočetnější věková skupina 30 - 39 let. Na zjištěná fakta může mít vliv i odlišnost zkoumání Rybářství Třeboň od jiného Rybářství v České republice. V průzkumu z roku 2004 konaného na území Německa (Arlinghaus et Mehner, 2004), je uváděn průměrný věk produkčního rybáře pocházejícího z této republiky mezi 40-44 lety. I když jsou data cca 9 let stará, ukazuje to na srovnatelný věk německých rybářů s českými. Toto také může naznačovat to, že produkční rybolov v poslední době není příliš atraktivním odvětvím pro mladé generace.

Největším uspokojením, které produkční rybolov přináší, je v převážné většině rybářská a rodinná tradice a na druhém místě rekreace u vody. Pobyt v přírodě je mezi rybáři nejčastěji uváděným motivem pro vycházku k vodě a vztah k přírodě. V této studii se jedná o 45% respondentů, pro srovnání ve studii Spurného a kol. (2009) s výrazně větším výběrovým souborem se jednalo o 56% respondentů. Z toho se přirozeně odvíjí i požadavek na zachování přírodního charakteru rybníků, udržování čistoty, resp. zabránění zhoršení kvality vody a přilehlých biotopů. V některých oblastech, se ale jejich odhady trochu rozcházejí s realitou a to například u produkčních rybářů, kteří nepocházejí z jižních Čech, nebo z okolí Třeboňska.

Největší počet dotazovaných rybářů totiž bydlí v jižních Čechách a to 70% zaměstnanců, dále zde pracují zaměstnanci z Vysočiny a to 15% zaměstnanců, 10% zaměstnanců je ze Západočeského kraje, a pouhých 5% je z Ústecka. Sezónní zaměstnanci pocházejí z jižních Čech (6 zaměstnanců) a 1 sezónní zaměstnanec je z Ústecka. Tyto výsledky se schodné s průzkumem (Spurný a kol., 2009), který zjistil, že největší počet produkčních rybářů pracuje v jižních Čechách.

Z výsledků, které jsem obdržel od zaměstnanců Rybářství Třeboň, tak jsem zjistil, že všichni zaměstnanci mají hlavní pracovní poměr na dobu neurčitou. Sezónní zaměstnanci, kteří jsou brávaní na lovení a odchyty ryb, tak mají smlouvu určitou omezenou na 150 hodin. V porovnání s podobnými studii můžeme usuzovat, že se toto omezení u zaměstnanců nijak nemění, ale zůstává stejná (Hůda a kol.,2009).

Výběr nového zaměstnance pro rybářství se vždy vybírá podle toho jaké má vzdělání. Pro tento výběr se vždy sleduje jestli uchazeč má vzdělání z rybářské školy. Z mého výsledku a zjištění lze říci, že všichni zaměstnanci mají většinou Střední odbornou školu Rybářskou v Třeboni, až na vedoucí pracovníky ty mají většinou Vysokou školu v Brně. V rybářské praxi jsou zaměstnání spíše muži, ale ženy jsou také brávány jako zaměstnankyně. Ženy se přijímají na ekonomické a administrativní práce. Jako druhou možností jsou ženy brávány do provozu zpracoven ryb.

Řídící strukturou celého podniku je Státní rybářský podnik v jeho čele je ředitel. Provozní funkce jsou rozdělena od ředitele na jednotlivá střediska. Z mého průzkumu vyplývá, že na každém středisku je vedoucí střediska, rybářský technik. Střediska jsou dále rozdělena na rybářské bašty, kde pracuje baštýř a rybářský dělník. Baštýř má na starosti několik desítek rybníků (Hůda a kol.,2009).

Z výsledků, které jsem zjistil jsou pro rybáře velkou nevýhodou přírodní vlivy (3 respondenti), opatření Evropské unie (8 respondentů) a dopad zemědělství (4 respondenti). Intenzivní chov ryb přináší celou řadu negativních doprovodných jevů z hlediska kvality vody a zhoršení přirozených přírodních podmínek v rybnících.

Se zřízením a vyhlášením CHKO Třeboňsko se kolize nad využíváním rybníků objevuje stále častěji (Hule a kol.,2009).

Nejpočetnějším chovaným druhem ryb je kapr obecný. Počty chovaných kaprů Rybářství Třeboň se pohybuje okolo 91,84%. Dle výsledků socioekonomické studie produkčního rybolovu v České republice z roku 2009 byl kapr obecný nejvíce chovaným druhem ryb, jehož chov tvořil ze všech zastoupených druhů největší podíl chovaných ryb (Spurný a kol., 2009). Pozici kapra jako ryby nejvíce zastoupené v chovu ryb uvádí také Arlinghaus (2004). Druhou nejčastěji chovanou rybou je sumec velký, počet kusů se pohybuje podle výzkumu mého dotazníkového šetření okolo 4,08%, další zastoupení má amur bílý 3,06% a neposlední rybou je štika obecná 1,02%.

7 Závěr

Tématem mojí Diplomové práce je socioekonomický profil zaměstnanců v sektoru produkčního rybářství v České republice. V první části práce jsem obecně popsal socioekonomický profil, Operační program v rybářství a jednotlivé druhy práce, které se provádí na rybnících během celého roku.

Druhá část mojí práce se zabývá produkčními rybáři a jejich celkové názory v rybářském sektoru. Nejdůležitějším zjištěním a přínosem mé Diplomové práce je, že odpovědi a názory zaměstnanců Rybářství Třeboň se shodují se stavem Rybářství Třeboň a Operačním programem v rybářství.

. Dále také názory odborné literatury a zaměstnanců Rybářství Třeboň korespondují s reálným stavem literatury a názory samotných produkčních rybářů.

Dalším přínosem bylo také zjistit, zda jsou ženy zaměstnány v odvětví produkčního rybářství. Z mojí práce a mého dotazníkového šetření v dostupné literatuře vyplývá, že v rybářském odvětví pracuje po celé České republice 223 žen. Práce pro ženy je v tomto odvětví velice fyzicky náročná a ženy jsou tedy převážně zaměstnávány ve zpracovnách nebo administrativních úsecích.

V některých částech práce produkčních rybářů je však stále prostor pro zlepšení. K tomuto by mohla dopomoci například větší zpětná vazba ze strany produkčních rybářů, pro což však musí vedoucí pracovníci vytvořit podmínky. Například formou častějšího setkávání rybářů s jinými středisky Rybářství Třeboň v rámci různých besed, společenských akcí atd.

Bibliografické údaje

Adámek, Z., Berka, R., Hudec, J., 2008: Carp as traditional food fish from pond aquaculture of the Czech Republic, World Aquaculture, December 2008, Volume 39 No 4. Aquaculture, December 2007

Andreska, J., 1987: Rybářství a jeho tradice, Státní zemědělské nakladatelství, Praha
Biró, P., 1995: Management of pond ecosystems and trophic webs, Aquaculture 129: 373-386

Früh, B., 2007: Overview of Organic Aquaculture, v: Šarapatka B., Bednař M. (eds.), SBORNIK ABSTRAKTŮ 7. EVROPSKA LETNI AKADEMIE EKOLOGICKEHO ZEMĚDĚLSTVI, Chov ryb v ekologickem zemědělství

Fišer, J., 1964: Rybářství v Československu, Státní zemědělské nakladatelství, Praha

Holčík, J., 1991: Fish introductions in Europe with particular reference to its central and eastern part. Can. J. Fish. Aquat. Sci. 48 (Suppl. 1)

Komárek, S., 2008: Příroda a kultura: svět jevů a svět interpretací, Academia, Praha

Krupauer, V., Kubů, F., 1985: Kapr obecný, Český rybářský svaz, Praha

Mokrý, T., 1935: Hospodářství rybniční, Písek

Národní strategický plán pro oblast rybářství Na období 2007-2014, Česká republika,

Ministerstvo zemědělství

Nařízení Rady (ES) č. 834/2007

Novotný, J., 1927: Jihočeské rybníky se zřetelem ke všem rybníkům v Čechách, K. Fiala, České Budějovice.

Novotný, L., Vácha, F., Bencko, V., 2008: Sladkovodní ryby ve výživě. Praktický Lék, Praha

Pokorný, J., Flajšhans, M., Hartvich, P., Kvasnička P., Pružina, I., 1995: Atlas kaprů chovaných v České republice, Victoria Publishing, Praha

Polena, P., Fürst J., 1999: Kapr v naší a světové kuchyni, Nakladatelství Start, Benešov

Rettigová, M. D., 1986: Domácí kuchařka, Odeon, Praha

Spurný, P., Mareš, J., Kopp, R., Fiala, J., Vitek, T. 2009. Socioekonomická studie sportovního rybolovu v České republice. Český rybářský svaz - Rada. Brno, Praha. 38 s.

Tejčka, T., 1934: Rybářský sport, Praha

Zákon 99/2004 Sb. o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)

Ženíšková, H. a Gall, V. (eds.), 2009: Situační a výhledová zpráva ryby, prosinec 2009, Odbor rybářství, myslivosti a včelařství mze ČR, Praha

Odbor řídicí orgán Op Zemědělství a OP Rybářství, Těšnov 17, 11705 Praha 1, ISBN 978-80-1084-922-4

Databáze

<http://www.rybadomaci.cz/> 30.11.2010

<http://www.ceskykapr.cz> 30.11.2010

<http://www.trebonskykapr.cz> 30.11.2010

<http://www.ctpp.cz/cze/article/35ceskykapr.html> 30.11.2010

<http://www.mrsbrno.cz> 30.11.2010 /

<http://www.rybsvaz.cz/> 30.11.2010

<http://www.casopisrybarstvi.cz>

[http://eagri.cz/public/web/mze/vyhledavani/index\\$41111.html?query=situa%C4%8Dn%C3%AD+zpr%C3%A1va+ryby+2009&segments=eagri](http://eagri.cz/public/web/mze/vyhledavani/index$41111.html?query=situa%C4%8Dn%C3%AD+zpr%C3%A1va+ryby+2009&segments=eagri) 30.11.2010

<http://www.agris.cz/detail.php?iSub=518&id=167230> 30.11.2010

<http://www.rybadomaci.cz/cz/spotrebitele/clanky>

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Socioekonomický profil zaměstnanců v sektoru produkčního rybářství v České republice

Seznam zkratek

Zkratka	Popis
ČR	Česká republika
EFF	Evropský rybářský fond
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
OP Rybářství	Operační program Rybářství
Mze	Ministerstvo zemědělství ČR
NSP	Národní strategický plán rybářství
ŘO	Řídící orgán
SAPARD	Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
MŽP	Ministerstvo životního prostředí ČR

Příloha č. 1 - Socioekonomický profil zaměstnanců v sektoru produkčního rybářství v České republice

Rok narození?

Pocházíte z oblasti, kde v současnosti žijete a pracujete?

- a) Ano
- b) Ne (z jakého kraje pocházíte?) .....

Poznámka:

Vyučil jste se či studoval v rybářském oboru?

- c) Ano (kde?) .....
- d) Ne (jakou školu či profesi) .....

Poznámka:

Co Vás přivedlo k profesi v rybářském sektoru?

- a) Rodinná tradice
- b) Omezená možnost jiného uplatnění v regionu
- c) Zájem o práci v rybářství a s rybami
- d) Jiné (specifikujte prosím).....

Poznámka:

Jaké je vaše pracovní pozice a specializace?

.....

V rybářském oboru pracujete:

- Hlavní zaměstnání - celoroční práce na plný úvazek
- Doplnkové zaměstnání - celoroční práce na částečný úvazek
- Doplnkové zaměstnání - sezónní práce (v jakém období?)

Poznámka:

Jaké druhy ryb se ve Vašem podniku produkují nejvíce (druh + odhad % z celkové produkce)

- a) Druh1 .....
- b) Druh 2 .....
- c) Druh 3.....
- d) Druh 4.....

Poznámka:

K následujícím otázkám prosím vypiště max. 3 body. Zajímá nás Váš osobní názor.

Co považujete za hlavní výhody Vašeho zaměstnání v rybářském sektoru?

• :

• :

• :

Co považujete za hlavní nevýhody Vašeho zaměstnání v rybářském sektoru?

• :

• :

• :

Co považujete do budoucna za možné hrozby ve Vašem zaměstnání v rybářském sektoru?

• :

• :

• :

Co považujete do budoucna za možné příležitosti ve Vašem zaměstnání v rybářském sektoru?

• :

• :